

ΑΘΗΝΑ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΤΗΣ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

(ΕΒΡΑΒΕΥΘΗ ΥΠΟ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ)

ΤΟΜΟΣ ΕΞΗΚΟΣΤΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟΣ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΤΥΠΟΙΣ ΜΗΝΑ Δ. ΜΥΡΤΙΔΟΥ
1960

Ε.Υ.Δ της Κ.τ.Π
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006

Αἱ σπάνιαι περιπτώσεις μνείας ἐκδόσεως κειμένων ἢ διατριβῶν, δημοσιευθεισῶν κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη, δὲν εἶναι ἱκαναὶ νὰ μειώσουν τὴν ἀνωτέρω διαπιστωθεῖσαν ἔλλειψιν βιβλιογραφικῆς ἐνημερότητος. Οὕτω παραμένει πάντοτε ἐπιθυμητὴ ἡ σύνταξις μιᾶς νεωτέρας — μετὰ τὴν ἀξιόλογον διὰ τὴν ἐποχὴν τῆς ἐργασίαν τοῦ Ν. Λάσκαρη — ἱστορίας τοῦ νεοελληνικοῦ θεάτρου, στηριζομένης ἐπὶ τῆς φιλολογικῆς μελέτης τῶν κειμένων καὶ πασῶν τῶν σχετικῶν νεωτέρων μονογραφιῶν καὶ ἄλλων δημοσιευμάτων μετ' ἐπιστημονικῆς διαρθρώσεως τῆς ὕλης.

ΓΛΥΚΕΡΙΑ ΠΡΩΤΟΠΑΠΑ - ΜΠΟΥΜΠΟΥΛΙΔΟΥ

Νικ. Π. Ἀνδριώτη, καθηγητοῦ τῆς Γλωσσολογίας τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, *Τὸ Ὄμοσπονδο κράτος τῶν Σκοπίων καὶ ἡ γλῶσσα του. Θεσσαλονίκη 1960, σσ. 71.*

Τὸ βιβλίον τοῦτο ἐδημοσιεύθη τὸ πρῶτον ἀγγλιστί: *The Confederate State of Skopje and its language*, Athens 1957. Διὰ τὴν Ἑλλάδα τὸ θέμα ἔχει καὶ ἐθνικὴν σπουδαιότητα ἰδιαίτουσαν, διότι τὸ ἀπὸ τοῦ 1944 ἰδρυθὲν κράτος τῶν Σκοπίων — « Λαϊκὴ Δημοκρατία τῆς Μακεδονίας » — διακηρύττει ὅτι οἱ κάτοικοί του εἶναι « Μακεδόνες », ὅμαιμοι καὶ συνεχισταὶ τῆς ἐθνικότητος τῶν ἀρχαίων Μακεδόνων καὶ ὅτι ἀνήκει εἰς αὐτοὺς ὁλόκληρος ἡ Μακεδονία, δηλ. καὶ ἡ Ἑλληνικὴ Μακεδονία, ἡ *Μακεδονία τοῦ Αἰγαίου*.

Ἐπομένως, πλὴν τοῦ γλωσσικοῦ ἐνδιαφέροντος, καὶ ἀπὸ τῆς ἱστορικῆς καὶ ἐθνικῆς πλευρᾶς ἡ μελέτη αὕτη τοῦ καθηγητοῦ Ν. Ἀνδριώτη εἶναι ἀξία ἰδιαιτέρας προσοχῆς.

Ὁ συγγραφεὺς ἐν ἀρχῇ, καθορίζων τοὺς ὅρους *Μακεδόνες* καὶ *Μακεδονία*, παρατηρεῖ ὅτι οἱ ἀρχαῖοι Μακεδόνες κατὰ τὴν γνώμην τῶν σοβαρῶν καὶ ἀντικειμενικῶν μελετητῶν ἦσαν μία ἀπὸ τὰς ἀρχαίας Ἑλληνικὰς φυλάς, ὅπως οἱ Ἴωνες, Αἰολεῖς καὶ Δωριεῖς μὲ ἰδιαιτέραν ὅμως διαλεκτολογικὴν συγγένειαν πρὸς τοὺς δύο τελευταίους, κατῴκουν δὲ τὸν χῶρον τὸν ὁποῖον οἱ ἀρχαῖοι γεωγράφοι δίδουν εἰς τὸν γεωγραφικὸν ὅρον *Μακεδονία*. Ἡ γλῶσσα τους παρουσιάζει ὅλα τὰ βασικὰ γνωρίσματα τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς, ἀνήκει εἰς τὴν ὁμάδα τῶν γλωσσῶν Centum καὶ ἀντιτίθεται πρὸς τὰ γνωρίσματα τῶν ἀρχαίων γειτονικῶν γλωσσῶν, τῆς Θρακικῆς καὶ Ἰλλυρικῆς, αἱ ὁποῖαι ἀνήκουν εἰς τὴν ὁμάδα Satem.

Ὁ σ. ἐν συνεχείᾳ, ἐξετάζων τὴν προέλευσιν τῶν Σλάβων τῶν Σκο-

πίων, παρατηρεῖ ὅτι μόνιμος ἐγκατάστασις Σλάβων διὰ πρώτην φοράν μεταξὺ Δουνάβεως καὶ Αἴμου γίνεται τὸν 7ον αἰ., ὅταν αἱ ἐσωτερικαὶ ταραχαὶ τῆς Βυζαντινῆς αὐτοκρατορίας ἐκλόνισαν τὴν ἄμυναν αὐτῆς. Τότε ἡ Σλαβικὴ γλῶσσα ἤρχισε νὰ διαδίδεται εἰς τὴν βόρειον Μακεδονίαν, χωρὶς ἡ Ἑλληνικὴ νὰ παύσῃ νὰ εἶναι ἡ κρατοῦσα γλῶσσα τῆς περιοχῆς. Μεγαλυτέρα ἐγκατάστασις Σλάβων ἐγένετο ἐκεῖ κατὰ τοὺς χρόνους τῆς Τουρκοκρατίας, διότι οἱ Τοῦρκοι ἐγκαθίστων Σλάβους κολλήγους. Οἱ Σλάβοι τῶν σημερινῶν Σκοπίων δὲν κατώρθωσαν ποτὲ νὰ ἀποκτήσουν ἰδικήν των κρατικὴν ὑπόστασιν, ἀλλὰ διωκθήθησαν ἀπὸ Βυζαντινοὺς, Τούρκους, Σέρβους καὶ Βουλγάρους· οἱ τελευταῖοι οὗτοι τοὺς διεκδικοῦν καὶ σήμερον ἀκόμη.

Ποία ὅμως εἶναι ἡ ὑπ' αὐτῶν ὁμιλουμένη γλῶσσα καὶ τὴν ὁποίαν αὐθαιρέτως καὶ ἐνδεικτικῶς καλοῦν « *Μακεδονικὴν* »;

Ὁ σ. χαρακτηρίζει αὐτὴν ὡς ἐν Σλαβικὸν ἰδίωμα μὲ στενοὺς δεσμοὺς πρὸς τὴν Βουλγαρικὴν καὶ τὴν Σερβικὴν γλῶσσαν, ὥστε συμφώνως πρὸς τὰς ἀρχὰς τῆς γλωσσικῆς ἐπιστήμης δὲν δύναται νὰ ὀνομασθῇ γλῶσσα αὐτοτελής. Ἐν συνεχείᾳ καταγράφει τοὺς νεωτερισμοὺς τοῦ ἰδιώματος ἔναντι τῆς ἀρχαίας Σλαβικῆς (ἐννέα τὸν ἀριθμὸν), τὰ κοινὰ γνωρίσματα μὲ τὴν Σερβικὴν (ὀκτώ), τὰ κοινὰ γνωρίσματα μὲ τὴν Βουλγαρικὴν (ἐνδεκα) καὶ δύο μόνον γνωρίσματα ἰδιαίτερα τοῦ γλωσσικοῦ ἰδιώματος τοῦ κράτους τῶν Σκοπίων.

Τὸ ἰδίωμα τοῦτο, χωρὶς πλέον νὰ ἀνήκῃ οὔτε εἰς τὴν Βουλγαρικὴν οὔτε εἰς τὴν Σερβικὴν γλῶσσαν, κατάγεται ἀπ' εὐθείας ἀπὸ ἐν Σλαβικὸν ἰδίωμα, τὸ ὁποῖον ὠμιλεῖτο εἰς τὴν βόρειον Μακεδονίαν κατὰ τὸν 9ον - 10ον αἰ. καὶ εἰς τὸ ὁποῖον ἔκαμαν τὴν μετάφρασιν τοῦ Εὐαγγελίου ὁ Κύριλλος καὶ ὁ Μεθόδιος. Ἡ Σερβικὴ ἐπίδρασις εἰς αὐτὸ ἀνάγεται εἰς τοὺς χρόνους τῶν κατακτήσεων τοῦ Δουσάν καὶ συνεχίσθη εἰς τοὺς χρόνους τῆς Τουρκοκρατίας. Δὲν λείπουν ὅμως καὶ οἱ γλωσσολόγοι (A. Meillet - M. Cohen, *Les Langues du Monde*, σ. 96) οἱ ὁποῖοι φρονοῦν ὅτι τὸ ἰδίωμα ἀνήκει εἰς μίαν « *Βουλγαρομακεδονικὴν ἐνότητα καὶ ὄχι εἰς σερβοκροατικὴν* ».

Οἱ Σλαβόφωνοι τῶν Σκοπίων πρὶν ἢ ἡ πανσλαβικὴ προπαγάνδα τοὺς ἐπιβάλλει τὸ ὄνομα *Μακεδόνας*, ὠνόμαζαν ἑαυτοὺς *Bulgari* δηλ. *Βουλγάρους*, ὅπως δηλ. τοὺς ἀπεκάλουν καὶ οἱ Σέρβοι καὶ οἱ Βούλγαροι. Οἱ Ρῶσοι ὅμως Πανσλαβισταὶ τοῦ 20οῦ αἰ. τοὺς ὠνόμασαν *Μακεδόνας* καὶ αὐτοὶ τὸ ἐδέχθησαν εὐχαρίστως. Ἄλλ' οἱ Σλάβοι τῆς Βαλκανικῆς ποτὲ δὲν συνηντήθησαν μὲ τοὺς ἀρχαίους Μακεδόνας, ὅταν δὲ ἐνεφανίσθησαν οἱ Σλάβοι, ὁ ὄρος Μακεδονία, λέγει ὁ σ., εἶχε γίνει

ἀπλοῦς γεωγραφικὸς καὶ εἶχε παύσει νὰ ἔχη ἐθνολογικὴν ἔννοιαν. Οἱ ὄροι *Μακεδόνες - Μακεδονία - Μακεδονικὴ γλῶσσα* εἶναι ἐπινόημα τῆς Σλαβικῆς προπαγάνδας. Τούτους ἀβασανίστως χρησιμοποιοῦν οἱ ξένοι ἐπιστήμονες, κακῶς δὲ ὑπάρχουν καὶ Ἕλληνες οἱ ὅποιοι ὁμιλοῦν καὶ γράφουν διὰ *Σλαβομακεδόνας* καὶ *Σλαβομακεδονικὴν γλῶσσαν*, ἐνῶ ὀφείλουν νὰ ὁμιλοῦν περὶ τοῦ *Σλαβικοῦ ἰδιώματος τοῦ κράτους τῶν Σκοπίων*.

Ἐπὶ τοῦ ἰδιώματος δὲ τούτου σημαντικὴ ὑπῆρξε καὶ περισσότερον πάσης ἄλλης ἡ ἐπίδρασις τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης. Τὰ Ἑλληνικὰ γλωσσικὰ στοιχεῖα τοῦ ἰδιώματος τούτου εἶναι τόσα πολλά, ὥστε παρέσυραν ἀρκετοὺς Ἕλληνας, οἱ ὅποιοι ἠσχολήθησαν μὲ αὐτό, νὰ νομίσουν ὅτι πρόκειται περὶ Ἑλληνικῆς διαλέκτου ἀναμείκτου μὲ Σλαβικὰ στοιχεῖα.

Ὁ καθηγητὴς Ν. Ἀνδριώτης καταγράφει ἐν συνεχείᾳ (σ. 23 - 30) τὰ εἰς τὸ ἰδίωμα τοῦτο Ἑλληνικὰ γλωσσικὰ στοιχεῖα. Ταῦτα εἶναι λέξεις ἀπὸ τὴν γλῶσσαν τῆς καθημερινῆς ζωῆς, δηλ. οὐσιαστικά, ἐπίθετα, ῥήματα, ἄλλα μέρη τοῦ λόγου, λέξεις μὲ βορειοελληνικὸν φωνητικὸν τύπον (enučija - ἐνορία - zugraf - ζωγράφος κλπ.), λέξεις ἀπὸ τὴν γλῶσσαν τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς Παιδείας, Ἑλληνικαὶ λέξεις αἱ ὁποῖαι εἰσῆλθον εἰς τὸ ἰδίωμα ἀπὸ ξένας γλώσσας, ξέναι λέξεις αἱ ὁποῖαι εἰσῆλθον εἰς τὸ ἰδίωμα μέσῳ τῆς Ἑλληνικῆς καὶ ἐπίδρασις εἰς τὴν γραμματικὴν.

Τὰ ἀνωτέρω στοιχεῖα εἶναι πολυάριθμα καὶ φανερόνουν ὅτι, ὅταν οἱ Σλάβοι ἤρχισαν νὰ ἐγκαθίστανται εἰς τὴν Βαλκανικὴν, αὕτη κατωκεῖτο μόνον ἀπὸ Ἕλληνας καὶ ὄχι ἀπὸ Θρακοῖλλυριοὺς, τῶν ὁποίων οὐδὲν γλωσσικὸν στοιχεῖον ὑπάρχει. Ὁ σ. ἐν συνεχείᾳ (σ. 30 - 33) ἐξετάζει τὴν ἱστορίαν τοῦ ἰδιώματος τοῦ κράτους τῶν Σκοπίων, ἀντικρούει τὴν γνώμην τῶν Σλάβων γλωσσολόγων, ὅτι ἡ γλῶσσα τῆς μεταφράσεως τοῦ Εὐαγγελίου ἦτο τὸ γλωσσικὸν ἰδίωμα τῆς Θεσσαλονίκης, διότι ἡ Θεσσαλονίκη οὐδέποτε κατωκλήθη ἀπὸ Σλάβους, μόνον δὲ ἔξω καὶ βορείως τῆς Θεσσαλονίκης ἦσαν ἀγροτικοὶ πληθυσμοὶ Σλαβικοί, τὸ ἰδίωμα δὲ τούτων ἐχρησιμοποίησαν οἱ ἱεραπόστολοι τῶν Σλάβων. Τοῦτο δύναται νὰ θεωρηθῆ ὡς πρόγονος τοῦ σημερινοῦ ἰδιώματος τοῦ κράτους τῶν Σκοπίων.

Τὸ ἰδίωμα αὐτὸ στηριχθὲν εἰς ἑλληνικὰ ὑποδείγματα ἐξηπλώθη εἰς ὀλόκληρον τὸν Σλαβικὸν κόσμον ὡς ἐκκλησιαστικὴ γλῶσσα, ὡς λογία καὶ γραπτὴ γλῶσσα τῶν Σλάβων, εἰς τὴν ὁποίαν σώζονται 80 χειρόγραφα μὲ ἐκκλησιαστικὰ κείμενα τοῦ 12^{ου} - 14^{ου} αἰ. Ἡ ἔκδοσις

τῶν κειμένων τούτων ἀποτελεῖ τὴν πρώτην φροντίδα τοῦ εἰς Σκόπια « Ἰνστιτούτου διὰ τὴν Μακεδονικὴν γλῶσσαν » εἰς τὴν ἐκδοτικὴν σειρὰν *Stari Texloni* (ἀρχαῖα κείμενα).

Ἐνδιαφέρον διὰ τὴν ἱστορίαν τοῦ ἰδιώματος παρουσιάζει ἓν Σλαβοελληνικὸν γλωσσάριον τοῦ 16^{ου} αἰ., γεγραμμένον ὑπὸ Ἑλληνοσ τῆς Μακεδονίας δι' ἑλληνικῶν γραμμάτων, τὸ ὁποῖον περιέχει 301 λέξεις καὶ φράσεις Σλαβικὰς τῆς περιοχῆς τῆς Καστορίας¹.

Γενικῶς τὰ ἄξια λόγου γραπτὰ μνημεῖα τῶν Μακεδονικῶν Σλαβικῶν ἰδιωμάτων ἀρχίζουν τὸν 9^{ον} αἰ. καὶ τελειώνουν τὸν 13^{ον}. Εἰς αὐτὰ οἱ γλωσσολόγοι τῶν Σκοπίων ἀνατρέχουν διὰ νὰ στηρίξουν τὴν ἀποψίντων ὅτι τὸ ἰδίωμα τῶν Σκοπίων ἀποτελεῖ αὐτοτελῆ γλῶσσαν. Πρὸς τὴν κατεύθυνσιν αὐτὴν κινουῦνται σήμερον καὶ τὸ Γιουγκοσλαβικὸν κράτος καὶ ἡ τοπικὴ κυβέρνησις τῶν Σκοπίων, δηλ. νὰ ἀποσπάσουν τὸν λαὸν τῆς περιοχῆς αὐτῆς ἀπὸ τὴν γλωσσικὴν καὶ πνευματικὴν ἐξάρτησίν των ἀπὸ τὴν Βουλγαρίαν (ἡ Βουλγαρικὴ γλῶσσα ἔχει περισσότερα κοινὰ γνωρίσματα), νὰ μειωθῇ καὶ νὰ συγκαλυφθῇ ἡ μεγάλη συγγένεια τοῦ ἰδιώματος μὲ τὴν Βουλγαρικὴν, νὰ τονισθῇ ἡ συγγένεια μὲ τὴν Σερβικὴν, νὰ ἐπισημοποιηθῇ ἡ συγγένεια μὲ τὴν Σερβικὴν, νὰ

1. Τοῦτο ἐξεδόθη ὡς ἑξῆς : *Un lexique macédonien du XVIe siècle, par C. Giannelli, prof. à l'Université de Rome, avec la collaboration de A. Vaillant, prof. au Collège de France et à l'École des Hautes Études, Paris 1958. (Éd. Institut d'Études Slaves de l'Université de Paris).* Περὶ τούτου βλ. κριτικὴν Γ. Κόλια, Πλάτων 11 (1959), σ. 234-237. Τὸ χειρόγραφον τοῦ Λεξικοῦ τούτου, ὅπως τὸ χαρακτηρίζουν οἱ ἐκδόται του, εἶναι ἓν ἀπὸ τὰ 7 χειρόγρ. τὰ ὁποῖα τῷ 1620 ὁ πρωτοσύγκελλος τοῦ Πατριαρχείου Ἱεροσολύμων Σίλβεστρος ἐδώρησεν εἰς τὴν βιβλιοθήκην τοῦ Ἁγίου Πέτρου τῆς Ρώμης. Εἰς τὸ τμήμα τοῦ χρφ., ὅπου ὑπάρχουν ἔργα τοῦ Ἀριστοφάνους, καὶ εἰς τὴν ὡς διαφόρων σελίδων φέρονται γεγραμμένοι 301 λέξεις καὶ φράσεις σλαβικαὶ μὲ ἑλληνικὰ γράμματα. Ὑπάρχουν ὁμως καὶ τουρκικὰ ἄσματα μὲ ἑλληνικοὺς χαρακτήρας. Αἱ λέξεις ἀναφέρονται εἰς τὴν καθημερινὴν ζωὴν τῆς ὑπαίθρου. Κατὰ τὸν καθ. Giannelli τοῦτο ἐγράφη μεταξὺ τῶν ἐτῶν 1485-1620 κατὰ δὲ τὸν Vaillant τοῦτο ἀποτελεῖ τὸ παλαιότερον μνημεῖον τῆς Σλαβικῆς διαλέκτου εἰς τὴν Μακεδονίαν μεταξὺ Καστορίας καὶ Βαροσιτίσης. Τὸ χρφ. ἀρχίζει : « Ἀρχὴ ἐν Βουλγαρίας ριμάτων εἰς κινῆ γλότα ἐρχομένη », πρόκειται δηλ. περὶ βουλγαρικῆς ἐκ τῆς βορείου Ἑλλάδος καὶ ὄχι μακεδονικῆς γλῶσσης, ὅπερ ἄλλως τε ὡς ὄρος οὐδὲν λέγει πέραν μιᾶς προπαγανδιστικῆς τοῦ Πανσλαβισμοῦ θεωρίας. Ποῖαι αἱ λέξεις, ποῖος ὁ συγγραφεὺς καὶ ποῖος ὁ τρόπος τῆς ἐκδόσεως τοῦ χρφ. τί ἐννοεῖ διὰ τοῦ ὄρου Μακεδονικὸν κ.ἄ. ἐκτίθεται λεπτομερέστερον ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ Γ. Κόλια, ἐνθ' ἄν. Πβ. καὶ Ν. Τωμαδάκη, ΕΕΒΣ 28 (1958), 575.

ἀναγνωρισθῆ τὸ ἰδίωμα καὶ νὰ καλλιεργηθῆ ὡς γραπτὴ λογοτεχνικὴ καὶ ἐπιστημονικὴ γλῶσσα ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῆς Σερβικῆς.

Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον συνετάχθη *Γραμματικὴ* τοῦ ἰδιώματος, ἐπιδιώκεται ὁ πλουτισμὸς τοῦ λεξιλογίου, καὶ ὁ καθαρισμὸς αὐτοῦ ἀπὸ τὰς ξένας λέξεις καὶ καθιερώθη ἡ φωνητικὴ ὀρθογραφία (διότι ἡ ἱστορικὴ ἐνθυμίζει τὴν Βουλγαρικὴν γλῶσσαν). Κέντρον τῆς ὅλης αὐτῆς κινήσεως εἶναι ἡ Φιλοσοφικὴ Σχολὴ τοῦ Πανεπιστημίου τῶν Σκοπίων, ἡ ὁποία ἐκδίδει καὶ εἰδικὸν περιοδικὸν διὰ τὴν ἔρευναν τῶν προβλημάτων τῆς γλώσσης ὑπὸ τὸν τίτλον *Makedoniski Jagik* (*Μακεδονικὴ Γλῶσσα*). ἤδη ἐτοιμάζουν καὶ τὸ Λεξικόν. Καταπληκτικὴ πράγματι εἶναι ἡ λογοτεχνικὴ καλλιέργεια τοῦ ἰδιώματος αὐτοῦ διὰ τῆς συγγραφῆς λογοτεχνικῶν ἔργων καὶ μεταφράσεως ξένων λογοτεχνημάτων. Παράλλῃως καταβάλλεται μεγάλη προσπάθεια διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς παιδείας. Πάντα ταῦτα ἀποβλέπουν εἰς τὸ νὰ διακόψῃ ὁ λαὸς τὸν πνευματικὸν καὶ ἔθνικὸν προσανατολισμὸν μὲ τὴν Βουλγαρίαν, πράγμα τὸ ὁποῖον οἱ Βούλγαροι δὲν βλέπουν μὲ καλὸ μάτι καὶ διακηρύττουν ὅτι μόνη γλῶσσα τῆς περιοχῆς εἶναι ἡ Βουλγαρικὴ καὶ ὄχι ἡ «κολλισεφσικὴ σερβικὴ» γλῶσσα (ἀπὸ τὸ ὄνομα τοῦ πρωθυπουργοῦ τοῦ κράτους τῶν Σκοπίων Λαζάρου Κολισέφσκη). Λέγουν ἀκόμη ὅτι αὐτοὶ οἱ ὁποῖοι ἐπιχειροῦν τὰ ἀνωτέρω εἶναι ἐχθροὶ τοῦ λαοῦ καὶ Σέρβοι πράκτορες εἰς τοὺς ὁποίους ἔχει ἀνατεθῆ ἀπὸ τοὺς Φασίστας τοῦ Βελιγραδίου νὰ ἀπεθνικοποιήσουν τὴν Μακεδονίαν τοῦ Βαρδάρη καὶ νὰ ἐπιτύχουν τὸν ἐκσερβισμὸν αὐτῆς. Ὁ σ. ἐν συνεχείᾳ (σ. 39-53) ἐξετάζει τὰ ἐπιχειρήματα τὰ ὁποῖα προβάλλουν οἱ Σλάβοι διεκδικοῦντες τὴν Ἑλληνικὴν Μακεδονίαν.

Τέσσαρα εἶναι τὰ σοβαρὰ ἐπιχειρήματα, τὰ προβαλλόμενα ὑπὸ τούτων, τὰ ὁποῖα ὁ σ. ἀναλύει καὶ ἀντικρούει μὲ ἀντικειμενικὰ ὄσον καὶ ἐπιστημονικὰ ἐπιχειρήματα. Τὸ πρῶτον εἶναι περὶ τῶν ὀνομάτων *Μακεδόνες* καὶ *Μακεδονία*, τὰ ὁποῖα σκοπίμως ἡ πανσλαβικὴ προπαγάνδα ἔδωσεν εἰς τὴν νότιον Σερβίαν, ἧς οἱ κάτοικοι καὶ ἀπὸ αὐτοὺς καὶ ἀπὸ τοὺς Βουλγάρους ἐκαλοῦντο *Bulgari* (Βούλγαροι). Οἱ Μακεδόνες ὁμῶς ἦσαν Ἕλληνες καὶ ὅπως λέγει ὁ Πολύβιος (9, 35) «τὸν πλείω τοῦ χρόνου οὐκ ἐπαύοντο διαγωνιζόμενοι ὑπὲρ τῆς τῶν Ἑλλήνων ἀσφαλείας». Μεταξὺ δὲ τῶν ἄλλων ὁ καθηγητῆς Ν. Ἀνδριώτης παρατηρεῖ: «Καὶ δὲν διερωτῶνται κἄν οἱ Σλάβοι τῶν Σκοπίων σὲ ποῖα στέπλα τῆς Ρωσσίας ζοῦσαν οἱ πρόγονοί τους στὴν ἐποχὴ ἐκείνη τὴν παράρ-
χαια, πὺ γνήσιες ἑλληνικὲς λέξεις πῆραν τὸ ὄνομά τους καὶ οἱ Μακεδόνες καὶ τὸ *Αἰγαῖο Πέλαγος*, τὰ ὁποῖα τώρα ἔγιναν καραμέλα στὸ στόμα τους ὡς *Egejska Makedonija*»;

Τὸ δεύτερον ἐπιχείρημά των εἶναι τὸ τῆς ἐδαφικῆς καὶ οἰκονομικῆς συνοχῆς. Τοῦτο, προσφερόν παρὰ τῆς Κομινφόρμ κατὰ τοὺς χρόνους τῆς Γερμανικῆς κατοχῆς τῆς Βαλκανικῆς, τίθεται τώρα ὡς σὺνθημα, διότι νομίζουν ὅτι ἡ Σλαβικὴ κοιλάδα τοῦ Μοράβα ἀποτελεῖ γεωγραφικὴν καὶ οἰκονομικὴν ἐνότητα μὲ τὴν Ἑλληνικὴν κοιλάδα τοῦ Ἄξιου καὶ ἐπομένως πρέπει νὰ ἀποτελέσῃ καὶ κρατικὴν ἐνότητα, δηλ. Σλαβικὴν, ὡς καὶ κάθοδον αὐτῶν εἰς τὸ Αἰγαῖον. Ἄλλὰ τοῦτο κρίνεται, ὡς παρατηρεῖ ὁ σ., μόνον ἀπὸ γλωσσικὰ καὶ ἐθνολογικὰ κριτήρια καὶ συνεχίζει λέγων: « θὰ ἄξιζε νὰ διερωτηθοῦν οἱ πνευματικοὶ καὶ πολιτικοὶ ἡγέτες τοῦ κράτους τῶν Σκοπίων ἀπὸ πότε ὁ λαὸς τους ἔμαθε ὅτι ὑπάρχει κἂν Αἰγαῖο πέλαγος καὶ τίνος λαοῦ τῆ δόξα ἐλίκνισαν τὰ κύματά του ἀφ' οὗ ὑπάρχει καὶ πρὶν ἀκόμα ὑπάρξῃ ἱστορικὸς βίος σιὰ εὐρωπαϊκὰ ἐδάφη ».

Τὸ τρίτον ἐπιχείρημα εἶναι τοῦ δῆθεν Σλαβικοῦ χαρακτήρος τῆς Μακεδονίας. Κατὰ τοῦτο ἡ Μακεδονία καὶ κατὰ τὴν ἀρχαιότητα δὲν ἦτο Ἑλληνικὴ καὶ κατὰ τὸν μεσαῖωνα εἶχεν ἐκσλαβισθῆ. Τοὺς ἀρχαίους Μακεδόνας θεωροῦν ὡς Θρακοῖλλυριοὺς, ξένους δηλ. πρὸς τοὺς ἀρχαίους Ἕλληνας, τοὺς ἑαυτοὺς των δὲ οἱ Σλάβοι προβάλλουν ὡς κληρονόμους καὶ διαδόχους των. Ὡς πρὸς τὴν ἀρχαίαν ἐποχὴν ἡ γνώμη των ἀποδεικνύεται τελείως ἐσφαλμένη ἐξ αὐτῆς ταύτης τῆς γλώσσης τῶν ἀρχαίων Μακεδόνων καὶ ἐκ τῶν πορισμάτων κορυφαίων Εὐρωπαϊῶν ἱστορικῶν καὶ γλωσσολόγων. Ἄλλωστε, ὡς εἶδομεν, ἡ γλῶσσα τῶν σημερινῶν Σλάβων τῶν Σκοπίων οὐδὲν θρακοῖλλυρικὸν στοιχεῖον ἔχει ἔναντι τοῦ πλήθους τῶν Ἑλληνικῶν. Ἐπομένως οὐδαμοῦ συνήντησαν Θρακοῖλλυριοὺς, ἀφοῦ ἄλλωστε δὲν ὑπῆρχον.

Ἐπιμένουν νὰ μεγαλοποιοῦν τὴν διάρκειαν τῆς κατοχῆς τῆς σημερινῆς Ἑλληνικῆς Μακεδονίας κατὰ τοὺς μέσους αἰῶνας ἀπὸ Σέρβους καὶ Βουλγάρους. Εἶναι γνωστὸν ὅτι οἱ Σλάβοι ἐπάτησαν τὴν Βαλκανικὴν κατὰ τὸν 6ον αἰ. ὡς μισθοφόροι τῶν Ἀράβων καὶ κατὰ τὸν 7ον - 8ον αἰ. ἐγκατεστάθησαν εἰρηνικῶς ὡς ἀγρόται. Μόνον μὲ τὴν ἐξασθένησιν τοῦ Βυζαντινοῦ κράτους ἐπὶ Ἀγγέλων ὁ Σέρβος Στ. Νεμάνια (1331 - 1355) κατώρθωσε νὰ ἰδρύσῃ βιώσιμον Σερβικὸν κράτος καὶ νὰ φθάσῃ μέχρι Θεσσαλίας. Σκληροὶ ἐμφανίζονται οἱ Βούλγαροι τῷ 679 μ. Χ. μὲ τὸν ἀρχηγόν των Ἀσπαρούχ καὶ παντοῦ ὅπου εὐρέθησαν μέχρι σήμερον ἔχουν νὰ ἐπιδείξουν λεηλασίας, ὠμότητος, καταστροφῆς καὶ κακουργήματα, « τὰ ὅποια οὐς οὐκ ἤκουσεν οὐδὲ ὀφθαλμὸς εἶδεν ἔωρακε πώποτε ».

Τὸ τέταρτον ἐπιχείρημα τῆς ἐθνικότητος τῶν κατοίκων τῆς σημερινῆς Ἑλληνικῆς Μακεδονίας προβάλλεται διὰ τοῦ βιβλίου τοῦ ΗΓ i-

στο Antopovski, Egejska Makedonija, Skopje, άνευ έτους έκδόσεως.

Ο καθηγητής Ν. Ανδριώτης παρουσιάζει τās παρατηρήσεις του Antopovski, άντικρούει αυτές δια πραγματικών γεγονότων και τās αποδεικνύει ώς άνήκουστα ψεύδη και μυθεύματα, τὰ όποια προσφέρονται εις τόν λαόν των Σκοπίων δια τήν έξυπηρέτησιν του Πανσλαβισμού. Ο Antopovski αποφεύγει να δώση τήν έρμηνείαν του όνόματος Μακεδόνες από τὸ δημηρικόν επίθετον μακε - δνός (ύψηλός) λέγει ότι παράγεται από τήν ρίζαν mak- από τήν όποίαν και τὸ λατ. magnus, όπως επίσης αποσιωπᾷ ποίας έθνικότητος ήσαν οί άρχαίοι Μακεδόνες και ποίαν γλώσσαν ωμίλουν. Δέν σημειώνει καθόλου εις ποίαν γλώσσαν είναι γεγραμμένα τὰ χειρόγραφα του 'Αγίου Όρους κλπ.

Είναι άρκετά τὰ περίεργα ψεύδη περι του πληθυσμού τής Μακεδονίας εις τὸ βιβλίον του Antopovski, τὸ όποιον ό Ν. Ανδριώτης άνασκευάζων φθάνει εις τὸ σημείον να παρατηρήση ότι: « από μία έπιστήμη πού δέν έχει παράδοση για να σεβασθῆ, και πού είναι κομμένη εϋθύς έξ άρχής στα μέτρα τής πολιτικῆς σκοπιμότητας όλα πρέπει να τὰ περιμένη κανείς ». Και ότι « στην κακοποίηση τής 'Ιστορίας οί Σλάβοι των Σκοπίων αναδείχονται άριστοι μαθητές τής Βουλγαρικῆς 'Επιστήμης πού υπεσιήριξε στα σοβαρά ότι οί Βούλγαροι είναι οί παλαιότεροι κάτοικοι τής Βαλκανικῆς πού ήρθαν από τις 'Ινδίες, ότι αυτοί είχαν ιδρύσει τὸ μαντείο των Δελφών, ότι ό Μέγας 'Αλέξανδρος ήταν Βούλγαρος, ότι ό απόστολος Παῦλος εκήρυξε τόν Χριστιανισμόν στους Βουλγάρους κλπ. ».

Εις τὸ τελευταϊον κεφάλαιον του βιβλίου του (σ. 53 - 59) ό Ν. Ανδριώτης άναλύει τὸ θέμα: *Πώς έδημιουργήθησαν αι διεκδικήσεις των Σλάβων εις βάρος τής 'Ελληνικῆς Μακεδονίας.*

Οί Σλάβοι τής Βαλκανικῆς δέν ειχον έθνικήν συνείδησιν. « Τὸ έθνικόν τους αΐσθημα, όμολογεϊ ό Βούλγαρος συγγραφεύς L. Οgnιαπον, εκοιμάτο βαθειά. Τὸ έθνος δι' αυτούς ήτο τὸ ιδιαίτερον χωρίον των, ή ιδιαίτέρα του καθ' ένός Zadruга ». 'Εθνικήν συνείδησιν ήρχισαν να αποκτοῦν από τότε πού ή Ρωσικῆ πολιτικῆ άνεκάλυπεν ότι ή κάθοδος τής Ρωσίας εις τὸ Αϊγαϊον θά επραγματοποιεϊτο ευκολώτερον με τήν απόσπασιν των Σλάβων από τους Τούρκους και τήν ανακήρυξίν των εις κράτη αυτόνομα, τὰ όποια λόγω τής γλώσσης και τής φυλετικῆς των συγγενείας θά έδέχοντο τήν Ρωσικῆν επιρροήν εις τὰ Βαλκάνια.

Ούτως έσκέφθησαν να δημιουργήσουν τήν Μεγάλην Βουλγαρίαν

διὰ τῆς συνθήκης τοῦ Ἁγίου Στεφάνου τῷ 1877, ἡ ὁποία εὐτυχῶς δὲν ἐπεκυρώθη εἰς τὸ συνέδριον τοῦ Βερολίνου (1878) καὶ οὕτως ἐσώθη ἡ Ἑλληνικὴ Μακεδονία. Ἐπειδὴ δὲ ἡ πολιτικὴ εἶναι ἡ ἰδία (δηλ. κάθοδος πρὸς τὴν Μεσόγειον), ἡ Ρωσία μετὰ τὸν δεύτερον παγκόσμιον πόλεμον ὄχι μόνον δὲν ἐτιμώρησε τὴν Βουλγαρίαν ἀλλὰ ὑπεστήριξε καὶ τὴν παραμονὴν της εἰς τὰ καταληφθέντα τότε ὑπὸ τῶν Βουλγάρων Ἑλληνικὰ ἐδάφη.

Τὸ ἴδιον ἐπιχειρεῖ τώρα καὶ τὸ κράτος τῶν Σκοπίων δηλ. τὴν προώθησιν τοῦ Σλαβισμού καὶ τοῦ κομμουνισμού εἰς τὸ Αἰγαῖον καὶ « τὸ ἀνεμοσκόρπισμα τοῦ Ἑλληνισμού καὶ τὴ μετάθεσι τοῦ παραπετάσματος εἰς τὴν Μεσόγειον ».

Ἐπέμεινα εἰς τὴν παρουσίαν τοῦ περιεχομένου τῆς σπουδαιοτάτης ταύτης μελέτης τοῦ καθηγητοῦ Ν. Ἀνδριώτη, διότι, ὅταν οἱ βόρειοι γείτονές μας μὲ ἀσύστολα ἱστορικὰ ψεύδη καὶ μὲ ἀστήρικτα ἐπιστημονικῶς ἐπιχειρήματα ἀγωνίζονται νὰ διαστρέψουν τὴν ἀλήθειαν καὶ νὰ ἐξαπατήσουν καὶ τοὺς ξένους, νομίζω ὅτι δὲν ἔχομεν δικαίωμα νὰ ἀγνοοῦμεν τὴν προσπάθειάν των αὐτὴν καὶ νὰ ἀφίνωμεν νὰ παρέρχεται ἀπαρατήρητος μελέτη τοσαύτης σπουδαιότητος, ὡς ἡ ἀνωτέρω τοῦ καθηγητοῦ Ν. Ἀνδριώτη.

Τὸ βιβλίον αὐτὸ ἀξίζει νὰ γίνῃ εὐρύτερον γνωστόν, ἰδίως δὲ εἰς τὴν ἐκπαίδευσιν ἵνα διδάσκωνται αἱ παρατηρήσεις καὶ τὰ συμπεράσματα τοῦ καθηγητοῦ Ν. Ἀνδριώτη κατὰ τὸ μάθημα τῆς ἱστορίας. Καὶ τοῦτο διότι καταφαίνεται διὰ μίαν ἀκόμη φορὰν καὶ σήμερον ἡ ἄρπακτικὴ διάθεσις τῶν Σλάβων, ἡ διαρκὴς ψευδολογία των, ἡ ἐπιθυμία των νὰ κατέλθουν εἰς τὸ Αἰγαῖον καὶ νὰ ἐξαφανίσουν τὸν Ἑλληνισμόν ἀπὸ τὴν γῆν τῶν πατέρων του, ἀπὸ τὴν γῆν εἰς τὴν ὁποίαν ἐδημιούργησεν ἱστορίαν καὶ πολιτισμόν ἤδη ἀπὸ τὴν ἐποχὴν κατὰ τὴν ὁποίαν οἱ πρόγονοι τῶν σημερινῶν Σλάβων ἀγνοοῦμεν εἰς ποίαν κατάστασιν εὐρίσκοντο ἀνὰ τὰς στέππας.

ΔΙΚΑΙΟΣ Β. ΒΑΓΙΑΚΑΚΟΣ